

**Aanmeldingsnotitie m.e.r.
Winning Suppletiezand
Noordzee**

14 juni 2011

.....

Colofon

Titel: Aanmeldingsnotitie m.e.r. winning suppletiezand Noordzee

Uitgegeven door:
Rijkswaterstaat Dienst Noordzee

Informatie: Ir. R.J. Nortier
Telefoon: 06-5141 7713
Adres: Lange Kleiweg 34, 2288 GK Rijswijk
Postbus 5807, 2280 HV Rijswijk
Fax: 070-390 0691
E-mail: robbert.jan.nortier@rws.nl

Uitgevoerd door:
Rijkswaterstaat Dienst Noordzee te Rijswijk, in samenwerking met de RWS Waterdienst te Lelystad.

Datum: 14 juni 2011

Status: Definitief

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	M.e.r.-plichtige activiteit en -besluit	4
1.3	Initiatiefnemer en bevoegd gezag	5
2	Probleem- en doelstelling bij de voorgenomen activiteit	6
2.1	Kustbeleid: Basiskustlijn, kustfundament en zwakke schakels	6
2.1.1	De basiskustlijn en kustfundament	6
2.2	Doelstelling	6
3	Voorgenomen activiteit en alternatieven	8
3.1	Voorgenomen activiteit	8
3.2	Proces selectie wingebieden	8
3.2.1	Gebiedsselectieprocedure	8
3.3	Alternatieven en varianten	9
3.3.1	Locatie-alternatieven	9
3.3.2	Varianten m.b.t. wijze van winning	9
3.4	Nulalternatief, autonome ontwikkeling en projecten	10
3.5	Mitigerende en compenserende maatregelen t.b.v. ecologische waarden	10
4	Huidige situatie en toetsingskader	11
4.1	Huidige situatie	11
4.2	Toetsingskader	11
4.3	Milieueffecten	12
4.3.1	Samenvatting van het MER	13
4.3.2	Leemtes in informatie	13
4.3.3	Evaluatieprogramma	13
5	Procedures en inspraak	14
6	Literatuur	15
	Bijlage 1	16

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Jaarlijks wordt langs de kust van de Noordzee zand toegevoegd. Daarmee wordt de bestaande kustlijn en het bestaande kustfundament behouden als onderdeel van de bescherming tegen overstromingen vanuit de zee. Dit zand wordt gewonnen van de bodem van de Noordzee. Daarvoor is een vergunning ingevolge de Ontgrondingenwet nodig van de Minister van Infrastructuur en Milieu.

De activiteit richt zich op de continuering van de te het winnen van suppletiezand, de vaarbewegingen tussen zandwinlocatie en suppletie-locatie door middel van sleeppopperzuigers. Hiertoe zijn reeds eerder MER's opgesteld voor de periodes van 2007 en 2008 t/m 2012. Thans zal een MER worden opgesteld voor de periode vanaf 2013, waarin overeenkomstig de huidige MER een tijdshorizon van circa 5 jaar wordt aangehouden. Het betreft dan de winningen van zand voor het RWS suppletieprogramma in de periode 2013 t/m 2017.

Conform het huidige beleid tot 2015 zijn de te winnen hoeveelheden zand 12 miljoen kubieke meter per jaar. Vanaf 2015 t/m 2017 gaat het om hoeveelheden van gemiddeld 20 miljoen kubieke meter zand per jaar (conform Nationaal Waterplan, 22-12-2009).

1.2 M.e.r.-plichtige activiteit en -besluit

De zandwinning valt onder de activiteit van cat 16.2 Bijl. C van het Besluit mer (1 april 2011). Die is omschreven als "de winning dan wel wijziging of uitbreiding van de winning van oppervlaktedelfstoffen op de Noorzee" De activiteit is m.e.r. plichtig "in die gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op:

1. Een winplaats van 500 hectare of meer dan wel het winnen van 10.000.000 m³ of meer
2. Een aantal winplaatsen, die tezamen meer dan 500 hectare of meer omvatten, dan wel 10.000.000 m³ of meer betreffen en in elkaars nabijheid liggen.

Het MER dat op basis van deze aanmeldnotitie zal worden opgesteld dient ter ondersteuning van de besluitvorming over de door Rijkswaterstaat in te dienen aanvragen voor vergunningen op basis van de Ontgrondingenwet.

1.3 Initiatiefnemer en bevoegd gezag

Inleiding

Op grond van art 2.7 van de Waterwet heeft de minister van I en M de taak de landwaartse verplaatsing van de kustlijn te voorkomen of tegen te gaan. Het handhaven van de kustlijn gebeurt o.a. door het suppletieren van zand op de vooroever of het strand van de Noordzee. Dit suppletiezand wordt door RWS gewonnen uit de Noordzee.

Initiatiefnemer

De initiatiefnemer van de zandwinning ten bate van de suppleties is de Hoofdingenieur-Directeur (HID) van Dienst Noordzee van Rijkswaterstaat in zijn rol van HID met betrekking tot de kustlijnzorg.

Bevoegd gezag

Het bevoegd gezag is de Minister van Infrastructuur en Milieu. Bij de vergunningverlening voor de zandwinning voor suppleties gaat om 'beschikkingen eigen dienst' die door de Staatssecretaris zijn gemandateerd aan de Inspectie Verkeer en Waterstaat (IVW/Waterbeheer). De voorbereidende werkzaamheden worden uitgevoerd door Dienst Noordzee van Rijkswaterstaat, de beheerder van de Noordzee.

2 Probleem- en doelstelling bij de voorgenomen activiteit

2.1 Kustbeleid: Basiskustlijn, kustfundament en zwakke schakels

De langs de gehele kust terugkerende suppleties beogen de basiskustlijn (BKL) en het kustfundament (van 1990) op peil te houden. Dit programma wordt jaarlijks vastgesteld op basis van de monitoring van de kusterosie. Vanaf 2001 wordt de BKL in een breder perspectief beschouwd: het kustfundament.

2.1.1 De basiskustlijn en kustfundament

Sinds 1990 wordt de zandige kust onderhouden via suppleties, deze suppleties dienen onder andere als onderhoud van duinen die dienen als waterkering. Het instrumentarium Basiskustlijn (BKL) is ontwikkeld om te bepalen waar gesuppleerd dient te worden. De BKL is bepaald uit de trend in kustlijnliggingen tussen 1980 en 1989. Met het handhaven van de BKL wordt er, eenvoudig gezegd, voor gezorgd dat Nederland niet kleiner wordt. Sinds 1993 worden er naast strandsuppleties ook onderwatersuppleties uitgevoerd. Daarnaast is in 2001 het beleid Dynamisch Handhaven uitgebreid naar het gehele kustfundament, dat doorloopt tot de doorgaande N.A.P. -20 m. dieptelijn. Het doel hiervan is om de zandvoorraden van het gehele kustfundament op peil te houden, zodat ook op de langere termijn de BKL op een efficiënte wijze gehandhaafd kan worden.

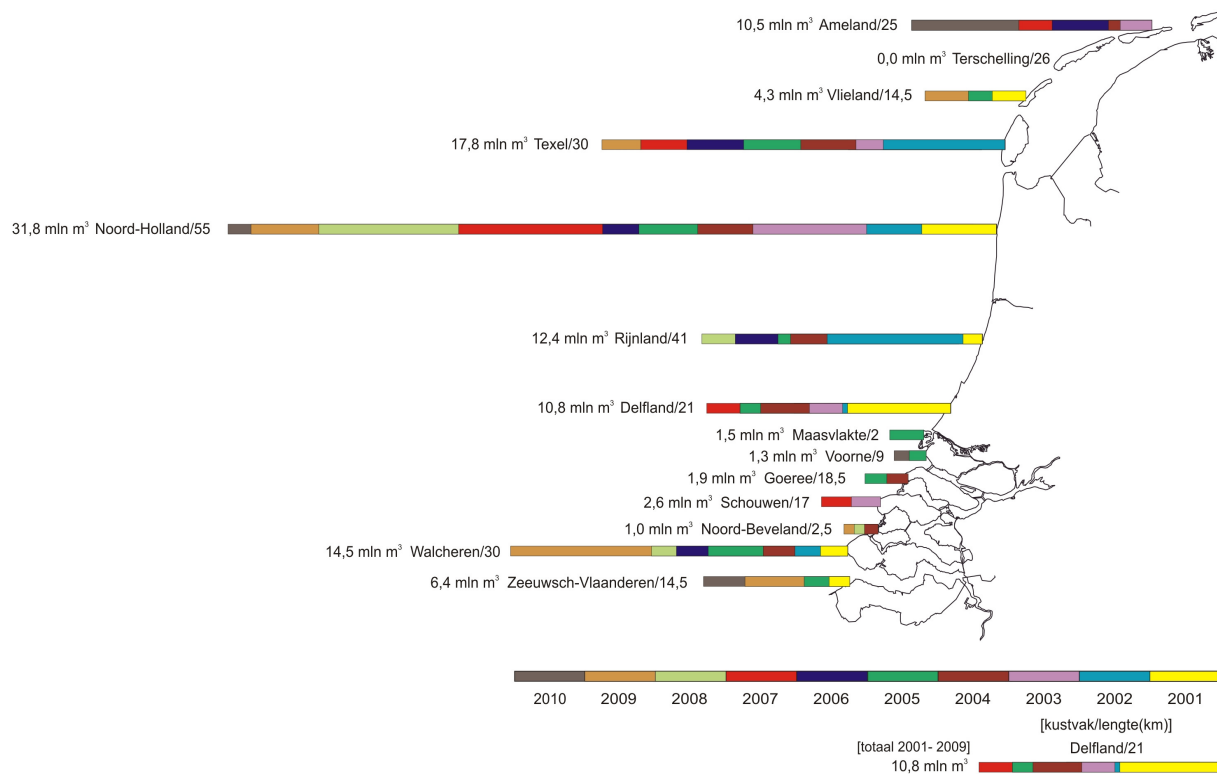
De jaarlijks langs de gehele kust terugkerende suppleties beogen de basiskustlijn en het kustfundament op peil te houden. De suppleties worden jaarlijks vastgelegd in het RWS suppletieprogramma, op basis van de monitoring van de kusterosie. Doordat de kusterosie beperkt voorspelbaar is, kan de verdeling van de hoeveelheden suppletiezand langs de kust in deze periode slechts met een grote marge worden aangegeven. De schattingen voor totale jaarlijkse volumes komen volgens het huidige beleid tot 2015 uit op gemiddeld 12 miljoen m³ per jaar. Vanaf 2015 t/m 2017 gaat het conform het Nationaal Waterplan om hoeveelheden tot gemiddeld 20 miljoen kubieke meter zand per jaar, verspreid langs vrijwel de gehele kust.

Figuur 2-1 presenteert een overzicht van de totale hoeveelheid van uitgevoerde zandsuppleties van de periode 2001 t/m 2010, per kustvak.

2.2 Doelstelling

De doelstelling van de voorgenomen activiteit is het winnen van zand ten behoeve van suppleties om daarmee de Nederlandse kustlijn en

het kustfundament in stand te houden, in het kader van het in het kader van het suppletieprogramma uitgevoerd door Rijkswaterstaat.

Figuur 2-1 Totale hoeveelheid uitgevoerde zandsuppleties voor onderhoud van de kustlijn van de periode 2001 t/m 2010, per kustvak. Voor 2010 is vanaf november uitgegaan van de te verwachten realisatie t/m december 2010 (bron: kustlijnkartenboek 2011 (december 2010))

3 Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Voorgenomen activiteit

In het MER zullen ondermeer de volgende aspecten van de zandwinning worden uitgewerkt:

- begrenzing zandwinning (bepaling plangebieden)
- belangrijke kenmerken van de verschillende putten: diepte, lengte, breedte, hellingen van de taluds, ligging ten opzichte van de getijstroom;
- bandbreedte vaarbewegingen tussen zandwingebieden en suppletielocatie;
- aantal in te zetten sleepopperzuigers (uitgaande van een nader te omschrijven gemiddeld type);
- periode(n) en wijze van winning (seizoen, lengte van de periode, aantal perioden, fasering in de tijd);

De verschillende uitvoeringswijzen kunnen soms locatieafhankelijk zijn, bijvoorbeeld als gevolg van stroom- en golfinvloeden en sedimentopbouw van de zeebodem.

3.2 Proces selectie wingebieden

In het MER worden zoekgebieden voor zandwinning en potentiële wingebieden bepaald. Hiervoor zal een stappenplan worden gevolgd dat er globaal als volgt uit zal komen te zien.

3.2.1 Gebiedsselectieprocedure

1. Het zoekgebied bevindt zich tussen de doorgaande NAP-20m lijn en de 12 mijlsgrens. Deze wordt opgedeeld in een aantal plangebieden; zie bijlage (tekening met de Noordzee tussen doorgaande en 12 mijl en onderverdeeld in 4 delen conform de zandstrategie).
2. De plangebieden zullen aansluiten bij de door RWS DNZ opgestelde Zandwinstrategie. Hierin wordt de kust opgedeeld in de regio's: Delta, Zuid Holland, Noord Holland en Wadden;
3. Deze plangebieden worden op een logische manier ingedeeld in potentiële zoekgebieden. Deze zoekgebieden corresponderen met (delen van) kustvakken die voorzien moeten worden van suppletiezand;
4. Een beperkt aantal criteria, voornamelijk gebaseerd op expert judgement, vormt de basis voor een selectie van de zoekgebieden op geschiktheid. Denk hierbij aan criteria als:
 - 4.1. aanwezigheid andere gebruiksfuncties
 - 4.2. reeds (eerder) vergunde gebieden
 - 4.3. cultuurhistorische waarden (o.a. wrakken)
 - 4.4. geschiktheid zand voor het gebruikdoel (aanwezigheid stenen en slib in de bodem)
 - 4.5. vaarafstand
 - 4.6. ecologische impact;

-
- 4.7. externe en interne werking op N2000 gebieden en doelsoorten
 - 4.8. cumulatie in tijd en ruimte met relevante (zandwin)initiatieven
 - 4.9. mate van uitputting van een gebied.
5. Deze eerste selectie wordt uitgevoerd uit op de zoekgebieden van het plangebied. Het resultaat van deze stap is dat een aantal zoekgebieden definitief afvallen. Een aantal overige zoekgebieden zal mogelijk nader beoordeeld moeten worden bij het integrale effectenonderzoek;
 6. De overgebleven zoekgebieden dienen als basis voor de vaststelling van mogelijke wingebieden als alternatieven binnen het plangebied en alternatieven.

De mogelijke wingebieden worden met gepaste nauwkeurigheid verder beoordeeld in het MER.

3.3 Alternatieven en varianten

3.3.1 Locatie-alternatieven

Het suppletieprogramma wordt jaarlijks vastgesteld. Suppletielocaties laten zich redelijk voospellen, de ervaring leert echter dat in de definitieve keuze van te suppleren plekken langs de kust jaarlijks kan worden geprioriteerd. Per plangebied zullen enkele wingebieden worden geselecteerd. Deze wingebieden betreffen in feite de locatie-alternatieven

3.3.2 Varianten m.b.t. wijze van winning

Zoals reeds in par. 3.1 is opgemerkt zullen de belangrijkste aspecten van de winning worden onderzocht. Tevens wordt onderzocht in welke fasering en op welke tijdstippen winning mogelijk c.q. gewenst is. Op deze aspecten kan gevarieerd worden en indien relevant kunnen op grond hiervan varianten in het MER worden beschreven en vergeleken.

Uitgegaan wordt een maximale winning van 6 meter t.o.v de oorspronkelijk bodemligging, zijnde het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) uit het MER 2008 t/m 2012 met nog diepere varianten.

Bij de vertaling van hoeveelheden in de benodigde oppervlakte van elk wingebied wordt rekening gehouden met een marge waarin zijn verdisconteerd:

- onzekerheden m.b.t. de verwachte suppletiehoeveelheden (de zandbehoefte);
- onzekerheden m.b.t. de fysieke kwaliteit van het wingebied (b.v. de mogelijke aanwezigheid van stenen, sliblagen, taluds);
- mogelijke verliezen tijdens de winning.

Bij dit ontwikkelproces wordt rekening gehouden met ondermeer de te winnen hoeveelheden, vaarafstanden, wettelijke beperkingen, ecologische aspecten en lokale omstandigheden (zandkwaliteit, morfologie, cultuurhistorische waarden, levende schelpenbanken, bodemopbouw e.d.).

3.4 Nulalternatief, autonome ontwikkeling en projecten

Voor het nulalternatief wordt uitgegaan van een situatie waarbij geen suppleties plaatsvinden. Omdat het niet voldoet aan de doelstelling is het geen reëel alternatief. De situatie zonder kustlijn onderhoud dient wel als referentie voor de voorgenomen activiteit en de alternatieven.

De autonome ontwikkeling bestaat uit de doorlopende activiteiten en kortdurende activiteiten. Doorlopende activiteiten zijn de winningen van oppervlaktedelfstoffen, onderhoud vaargeulen en zandwinningen op het Belgisch gedeelte van de Noordzee (BDNZ).

Kortdurende activiteiten zijn projecten als de winning van zand voor de aanleg van de tweede Maasvlakte, de Zandmotor, de Zwakke Schakel in Noord-Holland en de Westerschelde Container Terminal (WCT).

3.5 Mitigerende en compenserende maatregelen t.b.v. ecologische waarden

Bij de samenstelling van wingebieden wordt ook gekeken naar eventuele mitigerende en compenserende maatregelen t.b.v. ecologische waarden. Mitigerende maatregelen kunnen aantasting van aanwezige waarden door een bepaalde fysieke ingreep voorkomen of beperken. Als mitigatie niet mogelijk is dan zal onderzocht worden of compenserende maatregelen nodig zijn.

4 Huidige situatie en toetsingskader

4.1 Huidige situatie

Het Nederlands Continentaal Plat (NCP) is een onderdeel van de Noordzee een relatief ondiepe randzee met een oppervlakte van circa 600.000 km². Hiervan neemt het NCP met een oppervlakte orde grootte 60.000 km² 10% in beslag. De Noordzee als geheel kent een grote biologische diversiteit als gevolg van gradiënten in fysisch-chemische variabelen, diepte, stroming, voedselrijkdom en sedimentsamenstelling.

De locaties voor zandwinning zijn onderdeel van de Kustrivier, vertonen grote variatie in allerlei kenmerken en liggen buiten het kustfundament (zone tot aan doorgaande NAP-20 m lijn). De Kustrivier (arbitrair gedefinieerd als 430 km kust langs en 30 km kust dwars) kan als een apart subsysteem worden gezien van de offshore wateren. Morfologisch kenmerkt het zich o.a. door ritmische patronen van verschillende afmetingen, vooral zandgolven en ribbels. Belangrijk bij de vorming van de recente morfologische structuren is de netto zuid-noord gerichte getijstroming. Hierbij wordt zand en slib in noordelijke richting langs de kust getransporteerd.

De Kustrivier is relatief ondiep en zeer dynamisch; vooral de eerste kilometer vanaf de kust heeft zijn eigen fauna. De Kustrivier wordt sterk beïnvloed door instromend rivierwater uit de Schelde, de Maas en de Rijn. Door de invloeden van de zoetere rivieren, het verloop van diepte en golfwerking kent dit gebied veel gradiënten, overgangszone van (relatief) zoet naar zout, zeer troebel en dynamisch naar helderder en rustiger water, en van slibrijk naar slibarm water. Slib aggregeert namelijk door de kustdwarsstroming dicht tegen de kust aan. Ook de algengroei is relatief hoog in dit ondiepe, en gevarieerde gebied. Het is ook de zone die het rijkst is aan biomassa van bodemdieren, vis en de hoogste dichtheden aan vogels worden (mede daarom) hier waargenomen.

Bij de effectbeschrijvingen dient bijzondere aandacht te worden besteed aan ecologisch waardevolle gebieden in de Noordzee, in zo verre relevant. Het gaat hierbij met name om bij aanwijzingsbesluit vastgelegde Natura-2000 gebieden (Voordelta, Vlakte van de Raan, Noordzee Kustzone tot Bergen en de doorgaande 20 m dieptelijn, de Waddenzee).

4.2 Toetsingskader

Het toetsingskader wordt gebaseerd op vigerende wet- en regelgeving beleid. De ontwikkeling en beschrijving hiervan is onderdeel van het MER.

De volgende tabel geeft weer welke milieuthema's en aspecten minimaal worden onderzocht. Daarnaast dienen de richtlijnen voor het MER 2008-2012 ook als uitgangspunt.

<i>Milieuthema</i>	<i>Aspect</i>
Kust en zee	waterkwaliteit waterbeweging Slib (slib en primaire productie sommen) morfologie, bodemsamenstelling en sedimenttransport aardkundige waarden kustlijnhandhaving kustveiligheid
Natuur	prioritair kwalificerend habitat Andere kwalificerende natuurwaarden (habitats en soorten) N2000 gebieden N2000 habitats Doelsoorten primaire productie bodemdieren Vissen zeezoogdieren vogels
Cultuurhistorische waarden	archeologische objecten
Gebruiksfuncties	visserij scheepvaart (hinder en veiligheid) winning van andere oppervlaktedelfstoffen kabels, leidingen en platforms windparken recreatie militaire activiteiten
Milieukwaliteit	energieverbruik mogelijke emissies naar lucht en water licht Geluid (onderwater en bovenwater)

Tabel 4-1 Minimaal te onderzoeken milieuthema's en aspecten

4.3 Milieueffecten

Op grond van kwalitatieve en zo mogelijk kwantitatieve informatie (slibsommen) zullen de milieueffecten van de voorgenomen activiteiten met de referentiesituatie worden bepaald. Aangegeven zal worden in hoeverre interferentie optreedt met doelstellingen uit het milieubeleid.

In de Wet milieubeheer worden een aantal expliciete eisen gesteld aan de onderwerpen die in een MER worden behandeld. Onderstaand worden een aantal punten opgesomd die nog niet zijn opgenomen, maar toch van belang zijn.

4.3.1 Samenvatting van het MER

In de samenvatting worden de belangrijkste zaken weergegeven die van belang zijn voor vooral besluitvormers en insprekers. In ieder geval worden hierin beschreven:

- De hoofdpunten voor de besluitvorming.
- De belangrijkste effecten voor het milieu bij de uitvoering van de voorgenomen activiteiten en de alternatieven.
- De vergelijking van de alternatieven.
- Belangrijke leemten in de informatie.

4.3.2 Leemtes in informatie

Ongetwijfeld zal niet over alle milieuaspecten informatie kunnen worden opgenomen vanwege een gebrek aan gegevens. Aangegeven zal worden over welke (milieu)aspecten geen informatie beschikbaar is en hoe met de kennisleemtes op te gaan. Ook zal worden duidelijk gemaakt welke consequenties de leemtes en onzekerheden hebben voor de besluitvorming en bij benadering op welke termijn zou kunnen worden voorzien in deze leemtes.

4.3.3 Evaluatieprogramma

Momenteel is het Monitoring en Evaluatieprogramma (MEP) van het huidige MER Zandwinning (2008 t/m2012) in uitvoering. Kennis en voortschrijdend inzicht volgend uit dit MEP wordt opgenomen in het voorgenomen nieuwe MER Zandwinning.

5 Procedures en inspraak

Nadat de aanmeldingsnotitie is ingediend bij het Bevoegd Gezag (BG) zal deze door het BG zo spoedig mogelijk worden gepubliceerd en gedurende 6 weken ter inzage gelegd.

In die periode kan een ieder reageren op de aanmeldingsnotitie met opmerkingen over wat in het MER moet worden onderzocht. Tevens kan door BG advies worden gevraagd aan onder meer de Commissie voor de m.e.r. ten aanzien van de inhoud van het op te stellen MER.

Uiterlijk 12 weken na ontvangst van de aanmeldingsnotitie stelt de Minister van Infrastructuur en Milieu als BG de reikwijdte en detailniveau van het op te stellen MER vast. De reikwijdte en detailniveau hebben betrekking op de inhoud van het MER, zoals ondermeer de te onderzoeken alternatieven en varianten en de milieueffecten.

6 Literatuur

Nationaal Waterplan 2009 – 2015

Ministerie van Verkeer en Waterstaat (2009), Den Haag

Zandwinstrategie

Ministerie van Infrastructuur en Milieu,
Rijkswaterstaat Dienst Noordzee, Waterdienst (2011), Rijswijk

Besluit ontgrondingen in rijkswateren (Bor)

Ministerie van Verkeer en Waterstaat (2008), Den Haag

Beleidsregels ontgrondingen in Rijkswateren (BOR).

Ministerie van Verkeer en Waterstaat (2010), Den Haag

Integraal Beheerplan Noordzee 2015 (IBN 2015)

Ministeries van VenW, LNV, EZ en VROM, Interdepartementaal Directeuren Overleg Noordzee (2005), Rijswijk

Richtlijnen Milieueffectrapport

Winning suppletiezand Noordzee 2007

Ministerie van Verkeer en Waterstaat i.o.v. Inspectie Verkeer en Waterstaat, Divisie Water Toezichteenheid Waterbeheer (2006), Den Haag

MER winning suppletiezand Noordzee 2007

Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Rijkswaterstaat Noord-Holland (2006), Haarlem

Richtlijnen Milieueffectrapport

Winning suppletiezand Noordzee 2008 t/m 2012

Ministerie van Verkeer en Waterstaat i.o.v. Inspectie Verkeer en Waterstaat, Divisie Water Toezichteenheid Waterbeheer (2006), Den Haag

MER winning suppletiezand Noordzee 2008 t/m 2012

Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Rijkswaterstaat Noord-Holland (2006), Haarlem

MER Pilot Zandmotor

Nota Ruimte

Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (2004), Den Haag

Bijlage 1

